

Висновки четвертого спільного засідання Європейської та Української дорадчих груп, створених відповідно до Угоди про асоціацію між Україною та ЄС

Київ-Брюссель

22 жовтня 2020 року

Представники Європейської та Української дорадчих груп (далі – ДГ), що створені відповідно до Глави «Торгівля і сталий розвиток» Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, зустрілись 22 жовтня 2020 року на свою четверту зустріч. У зв’язку з пандемією COVID-19, засідання відбулось в онлайн режимі.

Учасники висловили готовність дотримуватись мандату, визначеного у Главі «Торгівля і сталий розвиток» Угоди про асоціацію, щодо моніторингу імплементації Глави та надання рекомендацій Сторонам Угоди. Вони погодились щодо необхідності проведення оцінки впливу торгівлі на сталий розвиток, включаючи економічне зростання, зайнятість та довкілля, відповідно до статті 298 Угоди про асоціацію, використовуючи методологію ОЕСР.

Вони також привітали спільну заяву, прийняту Сторонами після Саміту Україна-ЄС, який відбувся 6 жовтня 2020 року, і взяли до відома готовність розпочати перегляд лібералізації доступу до ринку в рамках зобов’язань ПВЗВТ.

Проте, вони висловлюють жаль з приводу того, що з Українського боку все ще не створено Групу експертів.

Окрім соціально-економічного впливу COVID -19, ДГ обговорили наступні питання:

- питання, пов’язані з працею;
- економічний вимір сталості;
- довкілля;
- стале управління лісами.

Вони домовились, що зазначені вище питання залишатимуться пріоритетними на порядку денному ДГ до того часу, поки в Україні не буде вжито необхідних заходів для задовільного вирішення проблемних питань відповідно до міжнародних та європейських стандартів.

З питань, що стосуються **зайнятості та стандартів гідної праці**, члени ДГ:

1. Наголошують, що Україна продовжує ігнорувати низку основних трудових зобов'язань, передбачених Угодою про асоціацію та ПВЗВТ, такі як свобода об'єднання, колективні переговори, розширений потенціал соціальних партнерів, гідна робота та недискримінація, а також Україна мусить продовжувати працювати над приведенням свого трудового законодавства у відповідність із законодавством ЄС та для його виконання. Тому вони закликають Уряд України розробляти та впроваджувати соціально-економічну політику, що сприятиме гідній праці, зменшенню бідності та безробіття, забезпеченню справедливості оподаткування та заробітної плати, рівності та недискримінації, а також надаванню якісних та доступних громадських послуг в тісній консультації з національними соціальними партнерами;
2. Відзначають позитивний ефект від програми підтримки працівників і підприємств від часткового безробіття внаслідок карантинних обмежень від COVID-19, проте наголошують на складності процедури, непрозорості результатів розподілення коштів серед заявників та мізерний розмір допомоги;
3. Підкреслюють важливість надання загального та адекватного соціального захисту та регулювання нових або недостатньо врегульованих сфер трудових відносин, наприклад, цифрових опосередкованих форм зайнятості або дистанційної та домашньої праці;
4. Підкреслюють той факт, що поширення COVID-19 загострило проблеми на ринку праці, збільшило рівень бідності, безробіття та посилило порушення прав працівників. До 1 вересня 2020 року безробітними були зареєстровані 467 тис. осіб. Прожитковий мінімум встановлений без переговорів із соціальними партнерами у розмірі 2118 грн. – удвічі менший за фактичний рівень. Середня заробітна плата в Україні становить 11446 грн. (352 євро) і є однією з найнижчих у Європі. Це спричиняє зростання соціальної напруги, виникнення індивідуальних і колективних трудових конфліктів, провокує масову трудову міграцію українців, які, незважаючи на обмеження у зв'язку з COVID-19, піддаються ризику експлуатації у пошуках кращої зарплати в ЄС, зокрема, в сусідніх країнах;
5. Наголошують, що до порядку денного розгляду парламентом включений проект закону про профспілки, який явно порушує Конвенції МОП №№ 87 та 98, обмежує реалізацію права на свободу асоціації, підриває право працівників створювати профспілки за своїм вибором або вступати до них, особливо для працівників малих та середніх підприємств; створює контролюючі державні органи з широкими повноваженнями щодо контролю за діяльністю профспілок; підриває переговорні можливості працівників, скасовуючи обов'язок роботодавця надавати інформацію про результати діяльності підприємства профспілкам в рамках колективних переговорів; наділяє уряд правом конфіскації профспілкового майна;
6. У зв'язку з цим та в контексті нещодавніх протестів шахтарів у Кривому Розі, стурбовані явним порушенням права профспілок здійснювати свою діяльність самостійно та закликають до мирного вирішення трудових конфліктів за допомогою соціального діалогу, гарантуючи, що права робітників, в тому числі щодо промислових дій, підтримуються без помсти;

7. Зазначають, що проект закону про працю, розроблений Урядом без належного соціального діалогу, та засуджений МКП, СКП, профспілками України, а також українською омбудсменкою та правозахисними організаціями за пряме порушення норм МОП, був технічно відкликаний. Проте Уряд продовжує свої зусилля, намагаючись відновити жорсткі трудові реформи в обхід соціального діалогу. Тому вони знову підкреслити важливість повного залучення соціальних партнерів до переговорів щодо внесення змін до трудового та соціального законодавства, включаючи розробку трудового кодексу, а також законів про профспілки, соціальний діалог та колективні переговори;
8. Привертають увагу до зростання заборгованості із зарплат для більш як 160 000 робітників у приватному та державному секторах. Вони підкреслюють недостатність зусиль Уряду щодо захисту заробітної плати працівників (відповідно до ратифікованої Україною Конвенцією МОП №95), що призвело до заборгованості станом на 1 серпня 2020 року до 3,4 млрд. грн. (що еквівалентно 105 млн. євро) та попереджають, що незадоволення працівників може зрости та прийняти більш радикальні форми;
9. Зазначають вкотре, що функціонування інспекції праці продовжує зіштовхуватись із законодавчими, судовими та адміністративними перешкодами, які свідчать про явні порушення Україною ратифікованих Конвенцій МОП № 81 та №129. Все ще існує можливість введення мораторію на перевірки – навесні 2020 року такий мораторій був уведений у зв'язку з COVID-19. Повноваження та можливості Державної інспекції праці залишаються обмеженими, а механізми забезпечення реалізації приписів – слабкими.

Щодо економічного виміру сталості відповідно до положень Глави “Торгівля і сталий розвиток, члени ДГ:

10. Закликають уряд України та Європейську сторону підтримувати інтеграцію українських виробників у промислові виробничі ланцюги в ЄС, зокрема забезпечити якнайшвидше підписання АССА та подальше постійне узгодження технічних регламентів України з європейськими, зокрема щодо еко-дизайну та енергетичного маркування;
11. Закликають уряд забезпечити, щоб законодавство, що регулює державні закупівлі, повністю сприяло працевлаштуванню та дотриманню трудових прав, а тендерні процеси щоб відбувались прозоро і враховували критерії сталості;
12. Зазначають, що згідно з Угодою про асоціацію державна допомога українським виробникам на забезпечення модернізації з метою переходу на нові європейські екологічні стандарти, може бути встановлена на рівні 40% прийнятних витрат. Учасники наголошують на необхідності впровадження інструментів та критеріїв допустимості надання такої допомоги.

З питань, що стосуються **довкілля**, члени ДГ:

13. Вітають цілі Європейського зеленого курсу (ЄЗК) (European Green Deal), а також підтримують наміри України наблизити свою політику та законодавство через розробку та прийняття спільної Дорожньої карти з ЄЗК для України. Вони вважають, що залучення України до цілей ЄЗК повинно розглядатись не як додатковий регуляторний бар'єр чи додаткові кошти, але як економічні, екологічні та кліматичні можливості;
14. Наголошують, що безумовним пріоритетом для посилення співпраці між Україною та ЄС в контексті ЄЗК має залишатися ефективне наближення українського законодавства до вимог законодавства ЄС в усіх сферах, передбачених Угодою про асоціацію;
15. У цьому контексті зазначають, що екологічна та кліматична політика України має бути синхронізована із цілями і завданнями ЄЗК, беручи до уваги встановлення амбітної мети – досягнення кліматично нейтральної Європи до 2050 року. Це, серед іншого, означає, що амбітні цілі щодо декарбонізації мають також стосуватись таких секторів як промисловість, транспорт, сільське господарство;
16. У відповідь на вплив COVID-19, закликають Уряд України та ЄС сприяти сталому, інклюзивному “зеленому” відновленню та відмовитись від прямого та непрямого субсидування вичерпного палива;
17. Вітають прийняття двох важливих законів у сфері зміни клімату (Закону України “Про засади моніторингу, звітності та верифікації викидів парникових газів” та Закону України “Про озоноруйнівні речовини та фторовані парникові гази”) та підзаконних актів на їх виконання, та закликають продовжити імплементацію європейського законодавства у цій сфері, прийняти амбітний другий національно визначений внесок до Паризької угоди та розробити і прийняти стратегію з адаптації до зміни клімату;
18. Закликають до ефективнішої апроксимації 29 директив та регламентів ЄС у сфері довкілля, приділяючи особливу увагу сферам з низьким прогресом, як-от промислове забруднення та управління відходами, якість атмосферного повітря, охорона природи. Особливу стурбованість викликає намір Міністерства енергетики перенести терміни впровадження вимог Національного плану скорочення викидів від великих сміттєспалювальних установок. Також відзначають незначний прогрес у сфері управління відходами в Україні, зазначаючи, що дуже низький відсоток відходів переробляється, а решта викидається на офіційних та неофіційних сміттєзвалищах;
19. Підкреслюють необхідність вдосконалення державної політики зі сприяння торгівлі екологічними товарами, а також політики компаній, що виробляють товари, використовуючи екологічно дружні технології. Вказують на необхідність підвищення рівня обізнаності в Україні споживачів і виробників про міжнародні системи екологічної сертифікації та програми екомаркування (включаючи добровільні, недержавні), їх значення, принципи і методи, зокрема щодо сертифікованої продукції різних категорій;

20. Знову підкреслюють, що поняття екологічних товарів та процедура їх визначення повинні відповідати стандартам ЄС. Це вимагає не лише законодавчого закріплення, але й методичних роз'яснень, рекомендацій, впровадження державного моніторингу належного застосування встановлених вимог;
21. Закликають до належного розвитку ринку екологічних товарів та послуг (зелений ринок) з особливою увагою на поглиблення взаємодії держави з організаціями, залученими до формування ринку екологічної продукції; необхідність створення перевірених і впорядкованих довідників екологічних товарів і послуг; посилення державного нагляду по запобіганню недобросовісної конкуренції шляхом введення в оману споживача через надання неперевіреної інформації про екологічні характеристики або переваги товарів чи послуг;
22. Наголошують на необхідності впровадження в Україні статистичної звітності в секторі екологічних товарів та послуг відповідно до ст. 356, 357 Угоди про Асоціацію шляхом:
  - а) внесення доповнень до Програми розвитку державної статистики до 2023 року щодо імплементації Регламенту ЄС № 691/2011 в частині щодо сектору екологічних товарів та послуг;
  - б) затвердження відповідних Методологічних положень зі складання звітності з урахуванням керівництв та настанов Євростату;
  - в) складання та збір статистичної звітності;
23. Вітають прийняття більшості необхідних підзаконних актів, необхідних для імплементації нового закону про органічну продукцію, переробку і маркування в Україні;
24. Зазначають про необхідність реформування в Україні системи екологічного оподаткування у поєднанні з посиленням застосування інструментів, що стимулюють розвиток ринку екологічних товарів і послуг, що, серед іншого, включають державну підтримку, створення сприятливого інвестиційного клімату, сталі (зелені) публічні закупівлі;
25. Закликають Раду асоціації прийняти рішення щодо актуалізації та доповнення Додатків ХХХ та ХХХІ до Угоди про асоціацію, зокрема з питань екологічної відповідальності, перевезення відходів, системи класифікації, маркування та управління хімічною продукцією (REACH та CLP), пластикових товарів, добробуту тварин;
26. Зважаючи на важливість добробуту тварин та фіто-санітарних вимог для сталого розвитку, вітають прийняття 17 червня 2020 року Верховною Радою України проекту Закону «Про ветеринарну медицину та благополуччя тварин» у першому читанні (реєстр.№3318), основою метою якого є наближення українського законодавства до актів ЄС і впровадження в Україні міжнародних стандартів у сфері здоров'я і добробуту тварин. Проте, вони висловлюють стурбованість з приводу того, що Україна не зробила подальших кроків для узгодження своїх стандартів в обох сферах із законодавством ЄС. Дорадчі групи ЄС та України закликають Україну прийняти необхідне законодавство якомога швидше та скоротити перехідні періоди, заплановані цим законодавством;
27. Вітають наміри України приєднатись до Мінаматської конвенції про ртуть та закликають уряд України звернути увагу на необхідність імплементації тих

міжнародних конвенцій, які є важливими з огляду на впровадження ЄЗК, а саме Паризької угоди, Договору про Енергетичне Співтовариство, Конвенції про біологічне різноманіття.

Щодо сталого управління лісами, члени ДГ:

28. Висловлюють глибоку стурбованість щодо постійної незаконної вирубки лісів, зокрема на заповідних територіях, заселених вимираючими видами ведмедів та рисей, що спричиняє все більше природних катаклізмів, повеней та посух. Вказують на роль, яку відіграє знеліснення та втрата біорізноманіття у розповсюдженні зоонозів. Беручи до уваги зростаючий попит ЄС на дешеву деревину, закликають ЄС посилити своє законодавства щодо запобігання вирубці лісу, що імпортується;
29. Підкреслюють, що Україна посідає четверте місце в Європі за площею сертифікованих лісів за системою FSC, що підтверджує сталий рівень управління лісами на основі міжнародно визначених критеріїв оцінки ризиків (4,36 млн. га на 01.01.2020р., або 42% лісів країни). У січні 2020 року площа сертифікованих лісів в Україні зросла на 50 000 га.